

Beslissing

Klachtnummer: KC 22-007
Klachtdatum: 29 maart 2022
Klager: klager
Verweerster: GZ psycholoog
Betreft: de beperking van de bewegingsvrijheid, de inhoudelijke behandeling en intrekking van de zorgmachtiging

Verloop van de behandeling van de klacht

De klachtencommissie voor cliënten van GGZ Drenthe behandelt de klacht die klager op 29 maart 2022 heeft ingediend. De klacht bestaat uit verschillende onderdelen. Het eerste klachtonderdeel heeft betrekking op de beperking van zijn bewegingsvrijheid. Het tweede klachtonderdeel heeft betrekking op zijn inhoudelijke behandeling en het derde klachtonderdeel op het eventueel intrekken van de zorgmachtiging.

Verweerster heeft op 11 april 2022 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend. Partijen hebben afschriften van elkaars stukken ontvangen.

Op 12 april 2022 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden. Tijdens de hoorzitting waren klager, verweerster, een verpleegkundige en een pedagogisch medewerker (als toehoorder) aanwezig.

De klachtencommissie die de klacht op de zitting heeft behandeld bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- de heer J. Buddingh, psychiater; en
- mevrouw A. Wolsink, zelfstandig lid.

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. C. Veen, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

De klacht

Klager heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Klager geeft aan dat hij geprobeerd heeft om contact te krijgen met de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp'er), maar dat het niet gelukt is om met de pvp'er contact te krijgen. Hij wil graag dat de hoorzitting doorgaat en zijn klacht wordt behandeld.

Klachtonderdeel I

Klager geeft aan dat hij vrijheden op afspraak had, maar dat dit zonder duidelijke reden is ingetrokken. Hij vertelt dat hij met een medebewoner naar een kerkdienst mocht gaan en dat zij tijdens de dienst een meningsverschil kregen. Klager wilde namelijk eerder weg dan zijn medebewoner. Toen hij terugkwam werd aangegeven dat hij een urinecontrole (UC) weigerde, dat is onjuist. Hij wilde wel een UC, maar dat kon toen niet. Vanaf het begin had hij vrijheden op afspraak. Klager kon toen gewoon naar buiten als hij dat wilde. In het begin mocht hij een half uur of uur met begeleiding naar buiten. Toen eenmaal vertrouwen was opgebouwd mocht hij onbegeleid verlov.

Klagers vrijheden zijn ingetrokken nadat er in een winkel wat had plaatsgevonden. Dat kwam door opgelopen frustraties met betrekking tot het verkrijgen van dagbesteding. Klager vertelt dat hij zijn best heeft gedaan om zelf dagbesteding te vinden. De medewerker die beslist over of hij al dan niet naar de betreffende organisatie mag gaan voor dagbesteding, was steeds niet aanwezig of beschikbaar. Op een gegeven moment kreeg hij een conflict met medewerkers omdat zij geen toestemming konden geven.

Klager benadrukt dat hij zich verveelt. Hij vertelt dat hij gelukkig nu één uur verlof heeft, anders zat hij de hele dag achter een gesloten deur. Klager vindt dat niet fijn. Daarom is hij zelf op zoek gegaan naar dagbesteding. Hij had verschillende adressen voor dagbesteding gevonden, waaronder het verrichten van sloopwerkzaamheden in het dorp. Hij geeft aan al maanden zijn best te doen om mee te mogen gaan naar de manege of in een kookgroep te komen. Op het moment dat zijn vrijheden werden ingetrokken, ontving hij een positief bericht. De dagbesteding kon echter niet doorgaan, omdat zijn vrijheden waren ingetrokken.

Op de vraag of hij een brief over het verlenen van verplichte zorg heeft ontvangen, antwoordt klager dat hij alleen een brief heeft ontvangen over het innemen van medicatie. Hij geeft aan dat hij die medicatie al langer gebruikt en dat het geen antipsychotische medicatie betreft.

Klager merkt op dat gesproken wordt over een interne verhuizing. Hij heeft echter wisselende verhalen over die locatie gehoord, waaronder dat mensen zwaar terugvallen in drugsgebruik door dat drugs daar gewoon verkrijgbaar is. Klager weet daardoor niet of hij wel naar die locatie wil verhuizen.

Klachtonderdeel II

Klager wil graag weten wat zijn behandeling precies inhoudt. Hij wilde weg uit zijn vorige woonplaats en heeft zelf, met ondersteuning van de reclassering, een zorgmachtiging aangevraagd. Tegen hem is door een medewerker van de reclassering gezegd dat de huidige zorgaanbieder een hele goede plek is. Ook heeft hij van die reclasseringsmedewerker informatie over die locatie ontvangen. Het betrof een lijst met activiteiten en therapieën die er zouden zijn. Op die lijst stond onder meer dat er dagbesteding zou zijn en dat er cognitieve gedragstherapie en groeps gesprekken zouden plaatsvinden. Toen hij bij de zorgaanbieder aankwam werd hij direct achter gesloten deuren geplaatst. Klager benadrukt dat hij op dit moment maar één uur per dag naar buiten mag. Hij loopt dan een rondje en moet dan alweer naar binnen. Klager weet niet hoe hij de dag door moet komen en verveelt zich erg. Hem is niet verteld dat het er zo aan toegaat. Hij vraagt zich af wat hij precies bij de zorgaanbieder doet. Voor klager is onduidelijk hoe zijn behandeling eruit ziet. Hij heeft de indruk dat hij beter ambulante zorg had kunnen inkopen.

Klachtonderdeel III

Klager wil dat er naar zijn behandeling wordt gekeken en dat hij een inhoudelijke behandeling krijgt. Als dat niet kan wil hij dat zijn zorgmachtiging wordt ingetrokken. Klager wil dan een kamer gaan huren en van daaruit ambulante zorg ontvangen.

Het verweer

Verweerster heeft op de hoorzitting de volgende toelichting gegeven.

Klachtonderdeel I

Verweerster geeft aan dat een psychiater een intakegesprek heeft gedaan, maar dat daar geen verslag van is gemaakt. Het klopt dan ook dat er in klagers dossier geen intakeverslag zit. Verweerster geeft verder aan dat zij een 8:9 brief heeft aangemaakt. Zij geeft aan dat de zorgen over klager bij opname groot waren, mede gelet op wat er door de verwijzer werd aangegeven en dat hij daarom eerst naar de gesloten afdeling is gegaan. Het klopt dat er een aanzegging is van 25 november 2021 waarin vijf zorgmodaliteiten zijn opgenomen. Verweerster geeft met betrekking tot die zorgmodaliteiten aan dat alleen het verlenen van verplichte zorg in de vorm van medicatie niet standaard wordt opgenomen. Verweerster merkt op dat beperking van de bewegingsvrijheid standaard wordt opgenomen en dat na binnenkomst wordt gekeken hoe het gaat en welke verlopen een patiënt precies kan krijgen.

Verweerster geeft aan dat daarover intern overleg heeft plaatsgevonden. Er kan worden gewacht totdat er een discussie komt, maar er kan ook worden gezegd dat een patiënt in een gesloten setting zit en dat daarom zijn of haar vrijheden beperkt zijn.

Verweerster vertelt dat klagers vrijheden inderdaad zijn ingetrokken nadat het in een winkel misging. De betreffende mevrouw gaf aan zich heel erg bedreigd te voelen. Diezelfde dag was klager ook binnen niet meer te houden. Medewerkers konden niet met klager in gesprek. De vrijheden zijn ingetrokken omdat klager buiten grensoverschrijdend gedrag zou hebben vertoond. Klager was erg moeizaam in contact, sloot zichzelf op in zijn kamer en er waren zorgen over wat daar precies zou gebeuren. Klager is toen uiteindelijk gesepareerd.

Op de vraag waarom het behandelplan er pas is gekomen op het moment dat klager al vijf maanden bij de zorgaanbieder verbleef, antwoordt verweerster dat er een enorme achterstand was in verband met de overgang naar ONS. Zij geeft aan dat dit de reden is waarom het behandelplan pas later in het patiëntendossier is gezet. Met betrekking tot de aanzegging van 17 maart 2022 geeft verweerster aan dat daarbij iets fout is gegaan.

Verweerster merkt op dat zij sterk wisselende stemmingen zien en dat klagers gedrag situatie gebonden is. Zijzelf en andere medewerkers zien triggers. Klager komt uit een situatie waarin drugs werd gebruikt. Zij bevestigt dat er in het geval van klager geen aanleiding is om antipsychotische medicatie voor te schrijven.

Op de vraag of het klopt dat klagers telefoon is ingenomen, maar daarvoor geen 8:9 brief is opgesteld, antwoordt verweerster dat administratief gezien het niet is gegaan zoals het hoort. Zij vertelt dat aan klager een winkelverbod is opgelegd en dat zijn telefoon inderdaad is ingenomen omdat er zorgen waren. Klager heeft de telefoon vrij snel weer teruggekregen. Zij bevestigt dat in het geval van klager bepaalde zaken niet goed zijn vastgelegd.

Klachtonderdeel II

Verweerster geeft aan dat zij met klager een aantal keren heeft gesproken over de behandeldoelen. Er heeft ook een gesprek plaatsgevonden waarin zij heeft aangegeven dat het voor klager pittig is om te reflecteren op zijn eigen gedrag. Het klopt volgens verweerster niet dat er op de locatie niet veel te doen is. Zij legt uit dat er elke dag sport, AT en beeldende therapie is. Ook is er een wandel- en hardlooptroep. Er zijn volgens verweerster dan ook voldoende mogelijkheden voor klager om actief bezig te zijn. Volgens haar zijn gesprekstherapieën en cognitieve gedragstherapie geen goede oplossing. Dit omdat klager moeite heeft met verlies van regie, autonomie en reflectie. Dat maakt volgens verweerster een behandeling hier erg moeilijk. Daarom is gesproken over een eventueel interne verhuizing. Klager heeft dan wat meer de regie en meer autonomie. De behandeling bestaat op dit moment onder meer uit woonbegeleiding, contact en in de samenwerking zijn. Dit zijn essentiële zaken om uiteindelijk naar een woonvorm terug te kunnen keren.

Met betrekking tot de nieuwe locatie van de zorgaanbieder geeft verweerster aan dat het daar inderdaad makkelijk is om aan drugs te komen, terwijl op de andere locatie helemaal geen drugs te verkrijgen is. Dat maakt klagers overgang naar de nieuwe locatie ingewikkelder. Het is echter ook een manier om te kijken of klager daartegen bestand is. Zij geeft aan dat dit ook zo met klager is besproken. Op de nieuwe locatie is ook een groep patiënten die helemaal niet gebruikt.

Beoordeling van de klacht

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klager is sinds 25 november 2021 op grond van een zorgmachtiging van 21 oktober 2021 van de Rechtbank Amsterdam bij de zorgaanbieder opgenomen. Zijn klacht richt zich tegen de beperking van zijn bewegingsvrijheid, zijn inhoudelijke behandeling en het eventueel intrekken van de zorgmachtiging.

Het eerste klachtonderdeel heeft betrekking op de beperking van klager zijn bewegingsvrijheid. Een dergelijke beslissing kan genomen worden ter uitvoering van de zorgmachtiging op grond van artikel 8:9 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De klachtencommissie kan klachten over een dergelijke beslissing beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie.

De klachtencommissie overweegt dat zij met betrekking tot het tweede en derde klachtonderdeel onbevoegd is. Zij zal daarom alleen klagers klacht over beperking van zijn bewegingsvrijheid inhoudelijk behandelen. Indien klager wil dat de zorgmachtiging wordt ingetrokken, dan kan hij daartoe een verzoek doen bij de geneesheer-directeur (GD). De commissie geeft in dat geval klager in overweging om een pvp'er te benaderen voor ondersteuning.

Inhoudelijke overwegingen

Op basis van het klachtdossier, de inzage in het behandeldossier en wat op de zitting is besproken, overweegt de klachtencommissie over de beperking van klager zijn bewegingsvrijheid als volgt.

Algemeen

Verplichte zorg betreft zorg die ondanks verzet kan worden verleend op grond van de zorgmachtiging (zie artikel 3:1 van de Wvggz). Het verlenen van verplichte zorg kan volgens artikel 3:2, lid 2 en onder b, van de Wvggz bestaan uit het beperken van de bewegingsvrijheid. Bij het nemen van een beslissing waarbij de bewegingsvrijheid wordt beperkt moeten de vereisten uit artikel 8:9 van de Wvggz in acht worden genomen. In dat artikel staan formele eisen, zoals het schriftelijk motiveren van een beperking van de bewegingsvrijheid (artikel 8:9 lid 2 van de Wvggz). Ook is volgens artikel 8:9 lid 3 van de Wvggz een brief van de geneesheer-directeur vereist.

Beperking van klager zijn bewegingsvrijheid

De commissie constateert dat in het patiëntendossier van klager een aanzegbrief zit van 17 maart 2022. Deze aanzegbrief betreft echter een niet ingevuld concept waarbij bijvoorbeeld geen namen zijn ingevuld en geen zorgmodaliteiten zijn aangekruist. De commissie concludeert op basis hiervan dat op 17 maart 2022 geen aanzegging voor beperking van klager zijn bewegingsvrijheid is gedaan.

De commissie overweegt dat in klager zijn patiëntendossier wel een aanzegbrief zit van 25 november 2021. Deze aanzegging waarin vijf zorgmodaliteiten, waaronder beperking van de bewegingsvrijheid, zijn opgenomen, is gedaan op de dag dat klager bij de zorgaanbieder is opgenomen. De klachtencommissie begrijpt dat klager zijn vrijheden vanaf het begin beperkt waren, in die zin dat hij vrijheden op afspraak genoot.

De klachtencommissie constateert dat de aanzegging van 25 november 2021 vrij algemeen is en dat daarin wat betreft de beperking van de bewegingsvrijheid geen nadere motivering is opgenomen. In zoverre voldoet de aanzegbrief niet aan de vereisten die artikel 8:9 van de Wvggz daaraan stelt. Artikel 8:9, lid 2, van de Wvggz vereist namelijk dat de beslissing wordt voorzien van een schriftelijke motivering.

Verweerster heeft tijdens de hoorzitting aangegeven dat de zorgen over klager bij opname groot waren, mede gelet op wat er door de verwijzer werd aangegeven. De klachtencommissie overweegt dat hierin wellicht redenen liggen om klagers bewegingsvrijheid te beperken, maar dat niet kan worden vastgesteld dat de beslissing met het oog daarop is genomen omdat dit niet in de aanzegbrief van 25 november 2021 is aangegeven en niet is vastgelegd in klagers patiëntendossier. Er is bijvoorbeeld geen verslag van het intakegesprek of anderszins informatie opgenomen, waaruit dat blijkt.

De commissie had verwacht dat verweerster in het verweerschrift meer duidelijkheid zou geven over waarom klager zijn bewegingsvrijheid is beperkt. Voor het verweerschrift is kennelijk een format gebruikt waarbij uitleg over wat er moet worden omschreven in het document is blijven staan. Het verweerschrift zelf geeft de commissie onvoldoende duidelijkheid over waarom klager zijn bewegingsvrijheid is beperkt. Daarom zijn daar tijdens de hoorzitting door de commissie verschillende vragen over gesteld.

Tijdens de hoorzitting heeft verweerster met betrekking tot de aanzegbrief van 25 november 2021 aangegeven dat beperking van de bewegingsvrijheid standaard bij de opname wordt aangezegd en dat het voorval bij de winkel ertoe heeft geleid dat klagers zijn vrijheden op afspraak zijn ingetrokken.

Direct na het voorval bij de winkel is klager zijn bewegingsvrijheid beperkt en sindsdien mag hij alleen één uur onbegeleid met verlof. Met betrekking tot het voorval bij de winkel overweegt de klachtencommissie dat er toen een directe aanleiding was om klager zijn bewegingsvrijheid (verder) te beperken, maar dat er toen geen schriftelijke aanzegbrief is opgesteld. De klachtencommissie begrijpt dat opname op een gesloten afdeling per definitie betekent dat een patiënt zijn bewegingsvrijheid in enige mate wordt beperkt. Zij is echter van oordeel dat wanneer standaard bij opname de bewegingsvrijheid van een patiënt wordt beperkt, dat in de aanzegbrief wel gemotiveerd moet worden. In de brief van 25 november 2021 is niet aangegeven dat klager zijn bewegingsvrijheid wordt beperkt, omdat hij is opgenomen op een gesloten afdeling.

De commissie concludeert dat de aanzegbrief van 25 november 2021 niet is voorzien van een schriftelijke motivering en dat zij ook in het dossier niet kan terugvinden waarom klager zijn bewegingsvrijheid toen en na het voorval bij de winkel is beperkt. Zij is van oordeel dat het beperken van klagers bewegingsvrijheid niet voldoet aan de vereisten die de Wvvgz daaraan stelt. De klachtencommissie zal daarom de klacht op formele gronden **gegrond** verklaren.

Klager heeft tijdens de hoorzitting duidelijk kenbaar gemaakt gefrustreerd te zijn over het uitblijven van een dagbesteding. De klachtencommissie adviseert verweerster om met klager een behandelplan met concrete doelen, inclusief dagbesteding en toekomstperspectief, op te stellen.

Ten overvloede

Wat hierboven is geschreven over beperking van de bewegingsvrijheid, geldt eveneens voor de beperking van het recht op vrij gebruik van communicatiemiddelen. In het geval van klager is zijn telefoon enige tijd ingenomen, waardoor zijn recht op vrij gebruik van communicatiemiddelen is beperkt. Hiervoor is echter geen schriftelijke aanzegging op grond van artikel 8:9 van de Wvvgz gedaan. Klager heeft hierover geen klacht ingediend. De klachtencommissie geeft verweerster ten overvloede in overweging om in de toekomst daar scherp op te zijn en bij beperking van het recht op vrij gebruik van communicatiemiddelen altijd een schriftelijke aanzegbrief op te stellen en uit te (laten) reiken aan de betreffende patiënt.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over de beslissing tot het beperken van klagers bewegingsvrijheid op formele gronden **gegrond**, omdat de beslissing om de bewegingsvrijheid te beperken niet voldoet aan de vereisten die de Wvvgz daaraan stelt.

De beslissing van 25 november 2021 wordt wat betreft de beperking van klager zijn bewegingsvrijheid dan ook vernietigd. Indien verweerster een beperking van klager zijn bewegingsvrijheid noodzakelijk acht, zal er een nieuwe schriftelijk beslissing moeten worden genomen.

De klachtencommissie adviseert verweerster verder om met klager een behandelplan met concrete doelen, inclusief dagbesteding en toekomstperspectief, op te stellen en in de toekomst bij beperking van de bewegingsvrijheid of het recht op vrij gebruik van communicatiemiddelen altijd een schriftelijk gemotiveerde aanzegbrief op te stellen en uit te (laten) reiken aan de betreffende patiënt.

De beslissing is genomen op 12 april 2022 door de heer mr. H. Dontje (voorzitter), de heer J. Buddingh en mevrouw A. Wolsink, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw mr. C. Veen.

Beroepsmogelijkheid

Tegen deze beslissingen kunnen klager en verweerster binnen zes weken na kennisneming van de beslissing van de klachtencommissie een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland om een beslissing van de rechtbank over deze klacht (artikel 10:7 van de Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....

W. Krol

Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 26 april 2022 verstuurd aan klager verweerster, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.